

A tájékoztatók elkészítésében közreműködött az Európai Unió Közjegyzőseinek Tanácsa (CNUE).

1 Hogyan készül a végintézkedés (végrendelet, közös végrendelet, öröklési szerződés)?

Az öröklési jogra, valamint a bíróságok, más hatóságok és felhatalmazott személyek öröklési ügyekben való eljárásának szabályaira az öröklési törvény (*Narodne Novine* [NN; a Horvát Köztársaság Hivatalos Közlönye] 48/03., 163/03., 35/05. és 127/13. sz.) vonatkozik.

Végintézkedést végrendelet formájában lehet készíteni. Bármely, szellemileg ép, 16. életévét betöltött személy tehet végrendeletet.

Kizárólag a törvényben előírt alaki követelményeknek és előfeltételeknek megfelelő végrendelet érvényes. Rendes körülmények között a végrendelet készülhet magánvégrendelet vagy közvégrendelet formájában, míg rendkívüli körülmények esetén szóbeli végrendeletet lehet tenni.

A magánvégrendelet lehet sajátkezűleg írt (holográf) végrendelet és tanúk előtt tett végrendelet. A sajátkezűleg írt végrendeletet a végrendeletkészítő saját kézzel írja meg, majd aláírja. A tanúk előtt tett végrendelet esetében az írástudó végrendeletkészítő két tanú előtt, azok együttes jelenlétében nyilatkozik arról, hogy az okirat a saját végakarátát testesíti meg (függetlenül attól, hogy ki írta meg), majd a tanúk előtt aláírja azt. A tanúknak szintén alá kell írniuk a végrendeletet.

A közvégrendelet a hatóságok közreműködésével készített végrendelet. Bárki tehet érvényes végintézkedést közvégrendelet formájában. Az írástudatlan vagy aláírni nem tudó személy rendes körülmények között kizárólag közvégrendelet formájában tehet végintézkedést. A közvégrendeletet a végrendeletkészítő kérelmére valamely jogilag felhatalmazott személy, vagyis városi bírósági bíró, városi bírósági tisztviselő vagy közjegyző, külföldön pedig a Horvát Köztársaság konzulja vagy diplomáciai/konzuli képviselője készítheti el. A felhatalmazott személy által a közvégrendelet készítése során végrehajtandó eljárásokat és intézkedéseket a törvény határozza meg.

Annak a végrendeletkészítőnek, aki nemzetközi végrendelet formájában kíván végintézkedést tenni, közvégrendelet készítésére jogosult személyhez kell kérelemmel fordulnia. Nemzetközi végrendelet azzal a céllal készül, hogy azt alakilag érvényesnek fogadják el a nemzetközi végrendelet alakiságáról szóló egységes jogot szabályozó, 1973. évi egyezményben részes és a nemzetközi végrendeletéről szóló rendelkezéseket saját jogukba átültető országok.

A végrendeletkészítő csak a végrendelet egyéb módon történő elkészítését kizáró, rendkívüli körülmények esetén végrendeletet tehet szóban, két tanú előtt, azok együttes jelenlétében. Az így tett végrendelet a készítését indokló rendkívüli körülmények megszűnésétől számított 30 nap elteltével érvényét veszti.

A horvát jog szerint nem megengedettek és ezért érvénytelenek az öröklési szerződések (amelyekben az egyik szerződő fél hagyatékát vagy annak egy részét a másik szerződő félre vagy harmadik személyre hagyja), a jövőbeli örökségre vagy hagyományra vonatkozó szerződések (amelyekben a szerződő fél remélt örökségét ruhazza át a másik szerződő félre, a felek még életben lévő harmadik személy hagyatékáról állapodnak meg, vagy még meg nem nyílt öröklésből az egyik szerződő fél által remélt hagyományról vagy egyéb haszonról rendelkeznek) és a végrendelet tartalmára vonatkozó szerződések (amelyekben az egyik szerződő fél vállalja, hogy valamilyen rendelkezést belefoglal a végrendeletébe vagy kihagy abból, vagy valamely végrendeleti rendelkezését visszavonja vagy megtartja).

A horvát jog megengedi, hogy az örökhagyó életében szerződést kössön vagyona átruházásáról és felosztásáról. E szerződés az örökhagyó (átruházó) és leszármazói között jön létre azzal a céllal, hogy az átruházó a szerződésalkötéskor tulajdonában lévő vagyon egészét vagy egy részét leszármazóira átruhazza, vagy köztük felossza. E szerződés kizárólag akkor érvényes, ha az átruházó összes gyermeke és tőle örökölni jogosult egyéb leszármazója hozzájárul a megkötéséhez. A szerződést írásban kell készíteni és az illetékes bíróság bírójának jóvá kell hagynia, illetve közjegyzői okiratba kell foglalni, vagy közjegyzőnek kell hitelesítenie (jogilag kötelező erejűvé tennie). A szerződésnek az átruházó házastársa is részese lehet, mely esetben az ő hozzájárulására is szükség van. A szerződés tárgyát képező vagyon nem része a hagyatékknak, és azt a hagyaték értékének megállapításakor sem veszik figyelembe.

A horvát jog szerint nem lehet szerződés tárgya a még meg nem nyílt öröklésről való lemondás. Kivételes esetben azonban az a leszármazó, aki jogairól önállóan rendelkezhet, szerződést köthet az örökhagyóval arról, hogy előre visszautasítja azt az örökséget, amelyre az örökhagyó halálakor jogosult lenne. Ilyen szerződést a házastárs is köthet azon örökség tekintetében, amely az örökhagyó halálakor illetné meg. A szerződést írásban kell készíteni és az illetékes bíróság bírójának jóvá kell hagynia, illetve közjegyzői okiratba kell foglalni, vagy közjegyzőnek kell hitelesítenie (jogilag kötelező erejűvé tennie).

2 Nyilvántartásba kell-e vetetni a végintézkedést, és ha igen, hogyan?

A végrendelet készítésének, letétbe helyezésének és bejelentésének tényét be kell jegyezni a Horvát Közjegyzői Kamara által vezetett horvát végrendeleti nyilvántartásba. Az e tényekkel kapcsolatos adatokat a végrendeletkészítő kérelmére az illetékes bíróság, a közjegyző, ügyvéd vagy a végrendeletet készítő személyek nyújtják be bejegyzés céljából. A végrendeletet nem kötelező bejegyeztetni a horvát végrendeleti nyilvántartásba, és az, hogy a végrendelet nincs nyilvántartásba véve vagy letétbe helyezve, nem érinti annak érvényességét.

A nyilvántartásban szereplő adatokba a végrendeletkészítő halála előtt a végrendeletkészítő és a végrendeletkészítő által arra kifejezetten felhatalmazott személyen kívül senki sem tekinthet be.

A hagyatéki eljárás keretében a bíróságnak vagy az eljárást lefolytató közjegyzőnek tájékozódnia kell a horvát végrendeleti nyilvántartásban arról, hogy az elhunyt volt-e végrendelete.

3 Korlátozott-e a végintézkedési szabadság (van-e például kötelelés)?

A végrendeletkészítő végintézkedési szabadságát a kötelelésre jogosultság korlátozza.

Kötelelésre jogosultak az alábbi személyek:

a végrendeletkészítő leszármazói, örökbefogadott gyermekei, élettársként általa nevelt gyermekek és az ő leszármazottai, a végrendeletkészítő házastársa vagy házasságon kívüli partnere, bejegyzett vagy nem bejegyzett élettársa; e személyek kötelelésrészként annak az örökrésznek a felére jogosultak, amely végrendelet hiányában a törvényes öröklési rendnek megfelelően illette volna meg őket;

a végrendeletkészítő szülei, örökbefogadó szülei és egyéb felmenői; e személyek csak akkor jogosultak kötelelésre, ha tartósan munkaképtelenek és nélkülöznek, kötelelésrészük pedig azon örökrész egyharmadának felel meg, amely végrendelet hiányában a törvényes öröklési rendnek megfelelően illette volna meg őket.

A kötelelésre jogosultak csak akkor tarthatnak igényt kötelelésre, ha a konkrét esetben törvényes örökösöként örökölhetnek.

A törvény határozza meg azokat az indokokat, amelyek alapján a végrendelező a kötelelésre jogosult örökösét egészben vagy részben kizárhatja végrendeletből. A végrendelező ezt akkor teheti meg, ha az örökös a végrendelezővel fennálló családi kapcsolatából eredő jogi vagy erkölcsi kötelezettségét súlyosan megsértette, ha szándékosan súlyos bűncselekményt követett el a végrendelezővel vagy annak házastársával, gyermekével vagy szülőjével szemben, bűncselekményt követett el a Horvát Köztársasággal szemben vagy a nemzetközi jog által védeni rendelt értékek ellen, illetve tétlen vagy tisztességtelen életvitelt folytat. Ha a végrendelező az örökösöt ki kívánja zárni, erről a kizárás okának megjelölésével kifejezetten nyilatkoznia kell a végrendeletben. A kizárás okának a végrendelezés időpontjában fenn kell állnia. Az örökös a kizárás eredményeképpen a kizárás mértékéig elveszíti öröklési jogát, a végrendelezőtől öröklőni jogosult egyéb személyek jogait pedig úgy kell meghatározni, mintha a kizárt örökös az örökösök előtt halálozott volna el.

A végrendelező a kötelelésre jogosultak kizárása mellett a kötelelésre jogosult leszármazóját is kifejezetten megfoszthatja a kötelelés egészétől vagy egy résztől, ha a leszármazó jelentős adósságokat halmozott fel, vagy pazarló életvitelt folytat. A kötelelés a megfosztott leszármazó helyett az ő leszármazóit illeti. A köteleléstől való megfosztás kizárólag akkor marad érvényben, ha a megfosztott személynek a végrendelező halálakor kiskorú gyermeke vagy korábban elhunyt gyermekétől kiskorú unokája van, vagy nagykorú gyermeke vagy korábban elhunyt gyermekétől származó nagykorú unokája tartósan munkaképtelen és nélkülöz. A megfosztott örökös a megfosztással nem érintett örökös tekintetében, valamint akkor öröklő a végrendelezőtől, ha a megfosztás alapja az örökösök halálakor már nem áll fenn.

4 Ki mennyit öröklő végintézkedés hiányában?

Ha az örökösök nem tett végrendeletet, akkor a törvény értelmében a törvényes örökösök örökölnek a törvényes öröklési rend szerint, azon elv alapján, hogy az öröklési rendben az örökösök közelebb álló örökösök öröklése kizárja a távolabb álló örökösök öröklését.

Az örökösök törvényes örökösök az alábbi személyek:

az örökösök leszármazói, örökbefogadott gyermekei és az élettársként általa nevelt gyermekek, házastársa, házasságon kívüli partnere, bejegyzett élettársa, nem bejegyzett élettársa, szülei, örökbefogadó szülei, testvérei és az ő leszármazói, nagyszülei és az ő leszármazói, más felmenői.

Öröklési jog szempontjából a házasságon kívüli partner egyenjogú a házastárral, a házasságon kívül született gyermekek és az ő leszármazói pedig egyenjogúak a házasságban született gyermekekkel és az ő leszármazóikkal. A törvényes öröklésre feljogosító, házasságon kívüli életközösség olyan életközösség nőtlen férfi és hajadon nő között, amely meghatározott ideig (legalább három évig, közös gyermek születése esetén rövidebb ideig) tartott és az örökösök halálával ért véget, feltéve, ha az megfelelt a házasság érvényességére vonatkozó előfeltételeknek.

Öröklési jog szempontjából a bejegyzett élettárs egyenjogú a házastárral, az élettársként általa nevelt gyermekek pedig egyenjogúak a saját gyermekeivel. A bejegyzett élettársi kapcsolat a külön jogszabály (az azonos neműek élettársi kapcsolatáról szóló törvény) rendelkezései szerint az illetékes hatóság előtt létrehozott családi életközösség két, azonos nemű személy között.

Öröklési jog szempontjából a nem bejegyzett élettárs egyenjogú a házasságon kívüli partnerrel. A nem bejegyzett élettársi kapcsolat két, azonos nemű személy közötti családi életközösség, amelyet nem az illetékes hatóság előtt hoztak létre, feltéve, hogy az életközösség legalább három éven át tartott, és kezdetől fogva megfelelt a bejegyzett élettársi kapcsolat érvényességére vonatkozó előfeltételeknek.

Az örökösök házastársa és leszármazói az első öröklési rendben. Az öröklési rendben első helyen álló örökösök egyenlő részben örökölnek. Ebben az öröklési rendben az ági (*per stirpes*) felosztást kell követni, tehát azt az örökösöt, amely az örökösök korábban elhunyt gyermekét illette volna meg akkor, ha túlélte volna az örökösöt, az ő gyermekei, vagyis az örökösök unokái egyenlő részben öröklők. Ha valamely unoka az örökösök előtt halálozott el, akkor azt az örökösöt, amely őt illette volna meg akkor, ha az örökösök halálakor életben lett volna, a gyermekei, vagyis az örökösök dédunokái egyenlő részben öröklők, és így tovább mindaddig, amíg az örökösöknek vannak még leszármazói.

Az utód nélkül elhalálozott örökösök hagyatéka az öröklési rendben második helyen álló örökösöket, vagyis az örökösök szüleit és házastársát illeti meg. Az örökösök szülei a hagyatékat egyenlő részben, házastársa pedig a másik felét öröklő. Ha mindkét szülője az örökösök előtt hunyt el, akkor a teljes hagyatékat a házastárs öröklő. Ha házastársa az örökösök előtt halálozik el, a teljes hagyatékat az örökösök szülei öröklők egyenlő részben. Ha az örökösök egyik szülője az örökösök előtt halálozik el, azt az örökösöt, amely őt illette volna meg akkor, ha túlélte volna az örökösöt, a másik szülő öröklő. Az örökösök testvérei és az ő leszármazói az öröklési rend második helyén öröklők, ha házastársa, illetve egyik vagy mindkét szülője az örökösök előtt halálozik el. Ilyen esetben (ha házastársa, illetve egyik vagy mindkét szülője az örökösök előtt halálozik el) azt az örökösöt, amely az egyes szülőket illette volna meg akkor, ha túlélte volna az örökösöt, a gyermekeik (vagyis az örökösök testvérei), unokáik, dédunokáik és további leszármazói öröklők az arra az esetre vonatkozó szabályok szerint, amikor az örökösötől gyermekei és egyéb leszármazói öröklők. Ha az örökösök egyik szülője a házastársát túlélő örökösök előtt halálozik el anélkül, hogy más leszármazója lenne, azt az örökösöt, amely e szülőt illette volna meg akkor, ha túlélte volna az örökösöt, a másik szülő öröklő. Ha a másik szülő is a házastársát túlélő örökösök előtt halálozott el, e szülő leszármazói öröklők azt a hagyatékat, amely a szülőket illette volna meg.

Ha az örökösöknek nem volt leszármazója, túlélte házastársát és szüleit, szülei pedig nem rendelkeztek más leszármazóval, az örökösökötől az öröklési rendben harmadik helyen álló örökösök öröklők. Az öröklési rend harmadik helyén az örökösök nagyszülei állnak, ennek megfelelően a hagyatékat egyenlő részben az örökösök apai nagyszülei, másik felét pedig anyai nagyszülei kapják. Az azonos ági nagyszülők egyenlő részben öröklők. Ha az egyik ágon a felmenők közül valaki az örökösök előtt halálozik el, azt az örökösöt, amely az elhunyt felmenőt illette volna meg akkor, ha túlélte volna az örökösöt, a leszármazói (gyermekei, unokái és további leszármazói) öröklők az arra az esetre vonatkozó szabályok szerint, amikor az örökösötől gyermekei és egyéb leszármazói öröklők. Ha az örökösök egyik ági nagyszülei az örökösök előtt haláloznak el, és más leszármazójuk nincs, azt az örökösöt, amely őket illette volna meg akkor, ha túlélte volna az örökösöt, a másik ági nagyszülők vagy azok leszármazói öröklők.

Ha az örökösöknek nem volt leszármazója, túlélte szüleit, házastársát és nagyszüleit, és sem szülei, sem nagyszülei nem rendelkeztek más leszármazóval, az örökösökötől az öröklési rendben negyedik helyen álló örökösök öröklők. Az örökösök dédszülei a negyedik helyen az öröklési rendben. A hagyatékat egyenlő részben az örökösök apai dédszülei (ezt a felet az örökösök apai nagyapjának és apai nagyanyjának a szülei egyenlő részben öröklők), a másik felét pedig anyai dédszülei kapják (ezt a felet az örökösök anyai nagyapjának és anyai nagyanyjának a szülei egyenlő részben öröklők). Ha e felmenők közül valaki

már nem él, azt az örökrészt, amely őt illette volna meg akkor, ha életben lett volna, a házastársa öröklí. Ha e felmenők közül valamely pár már nem él, azt az örökrészt, amely őket illette volna meg akkor, ha életben lettek volna, az azonos ági másik pár öröklí. Ha az örökhagyó egyik ági dédszülei már nem élnek, azt az örökrészt, amely őket illette volna meg akkor, ha életben lettek volna, a másik ági dédszüők öröklí.

Ha az öröklési rend negyedik helyén nincs örökös, akkor az örökhagyótól a távolabbi felmenői öröklínek a dédszüleire vonatkozó öröklési szabályok szerint.

5 Melyik hatóság illetékes a következőkben?

5.1 öröklési ügyek

A hagyatéki eljárást első fokon városi bíróság vagy a bíróság megbízottjaként eljáró közjegyző folytatja le.

A hagyatéki eljárás lefolytatására illetékességgel rendelkező városi bíróság megállapításához elsősorban az örökhagyó halálakor állandó lakóhelyét, másodsorban pedig tartózkodási helyét vagy azt a helyet kell figyelembe venni, ahol a Horvát Köztársaság területén hagyatékának túlnyomó része található, vagy ahol az állampolgári nyilvántartásba bejegyezték. A bíróság a hagyatéki eljárás lefolytatásával közjegyzőt bízik meg, és amennyiben több közjegyző is működik a bíróság illetékességi területén, az ügyeket a közjegyzők vezetőkéneve szerinti betűrendben egyenlően osztja el köztük.

5.2 az örökség elfogadását vagy visszautasítását kimondó nyilatkozat átvétele

Az örökség elfogadását vagy visszautasítását kimondó nyilatkozatot (öröklési nyilatkozat) szóban bármely városi bíróság, a hagyatéki bíróság vagy a hagyatéki eljárást lefolytató közjegyző előtt lehet tenni, vagy hiteles okirat formájában a hagyatéki bírósághoz vagy a hagyatéki eljárást lefolytató közjegyzőhöz lehet benyújtani.

Az örökség elfogadását vagy visszautasítását kimondó nyilatkozat nem vonható vissza.

Öröklési nyilatkozatot tenni nem kötelező. Az a személy, aki az örökség visszautasításáról nem nyilatkozott, úgy tekintendő, hogy elfogadja az örökséget. Az a személy, aki érvényes nyilatkozatot tett az örökség elfogadásáról, később nem mondhat le az öröklésről.

5.3 a hagyomány elfogadását vagy visszautasítását kimondó nyilatkozat átvétele

A hagyomány elfogadását vagy visszautasítását kimondó nyilatkozatot szóban a hagyatéki bíróság vagy a hagyatéki eljárást lefolytató közjegyző előtt lehet tenni, vagy hiteles okirat formájában a hagyatéki bírósághoz vagy a hagyatéki eljárást lefolytató közjegyzőhöz lehet benyújtani.

5.4 a kötelesrész elfogadását vagy visszautasítását kimondó nyilatkozat átvétele

A kötelesrészhez való jog öröklési jogi jogosultság, amely az örökhagyó halálakor keletkezik. A kötelesrészre jogosult a kötelesrész elfogadását vagy visszautasítását kimondó nyilatkozatot szóban bármely városi bíróság, a hagyatéki bíróság vagy a hagyatéki eljárást lefolytató közjegyző előtt tehet, vagy hiteles okirat formájában a hagyatéki bírósághoz vagy a hagyatéki eljárást lefolytató közjegyzőhöz nyújthat be.

A kötelesrészhez való jog a hagyatéki eljárásban kizárólag a kötelesrészre jogosult kérésére érvényesíthető; ha a kötelesrészre jogosult a hagyatéki eljárásban nem igényli a kötelesrészt, a bíróság vagy a közjegyző nem köteles megállapítani a kötelesrészhez való jogát.

6 Az öröklés rendezésére vonatkozó, tagállami jog szerinti eljárás rövid leírása, beleértve a hagyaték felszámolását és az eszközök felosztását (indít-e például hivatalból örökösödési eljárást a bíróság vagy más illetékes hatóság)

A hagyatéki eljárás annak megállapítására irányuló peren kívüli eljárás, hogy kik az örökhagyó örökösösei, mi tartozik a hagyatékba, és a hagyaték tekintetében milyen egyéb jogok illetik meg az örökösöket, hagyományosokat és egyéb személyeket.

A hagyatéki eljárást városi bíróság vagy a bíróság megbízottjaként eljáró közjegyző folytatja le. A hagyatéki eljárás lefolytatására illetékességgel rendelkező városi bíróság a hagyatéki bíróság. A hagyatéki eljárás lefolytatására illetékességgel rendelkező városi bíróság megállapításához elsősorban az örökhagyó halálakor állandó lakóhelyét, másodsorban pedig tartózkodási helyét vagy azt a helyet kell figyelembe venni, ahol a Horvát Köztársaság területén hagyatékának túlnyomó része található, vagy ahol az állampolgári nyilvántartásba bejegyezték.

A bíróság a hagyatéki eljárást hivatalból kezdeményezi, miután megkapta a halotti bizonyítványt, a halotti anyakönyvi kivonatot vagy ezekkel egyenértékű okiratot. A bíróság a hagyatéki eljárás lefolytatásával az illetékességi területén működő egyik közjegyzőt bízza meg, átadja neki a halotti bizonyítványt, és meghatározza számára az eljárás lefolytatásához rendelkezésre álló időkeretet. A közjegyző az eljárást a bíróság megbízottjaként, az eljárás lefolytatására megbízást adó bírósági határozat és az öröklési törvény rendelkezései szerint folytatja le. A hagyatéki eljárást főszabály szerint a bíróság által megbízott vagyongazdálkodóként eljáró közjegyző folytatja le, és csak kivételes esetekben jár el a bíróság.

Ha a közjegyző hagyatéki eljárás során a bíróság megbízottjaként jár el, akkor a bírósághoz vagy a városi bírósági tisztviselőhöz hasonlóan jogosult az eljárásban minden szükséges intézkedést megtenni, és minden határozatot meghozni azok kivételével, amelyekről az öröklési törvény eltérően rendelkezik. Ha a közjegyző által lefolytatott eljárásban a felek vitatják azokat a tényeket, amelyekben jogaik (például az öröklési jogosultság, az örökrész mértéke stb.), a hagyaték összetétele vagy a hagyomány tárgya alapul, a közjegyzőnek vissza kell adnia az ügyet a bíróságnak, hogy a bíróság határozatot hozzon az eljárás felfüggesztéséről, és a feleket polgári vagy közigazgatási per indítására utasítsa. Ha a közjegyző által lefolytatott eljárásban a felek vitatják azokat a tényeket, amelyekben a hagyományhoz fűződő vagy egyéb jog alapul, a közjegyzőnek vissza kell adnia az ügyet a bíróságnak, amely a feleket polgári vagy közigazgatási per indítására utasítja, de nem függeszti fel a hagyatéki eljárást. Az öröklési törvényben meghatározott konkrét esetekben (a hagyatéki vagyonnak az örökös vagyontól való különválasztásával, az örökhagyóval életközösségben élt örökösöknek jogával és a háztartáshoz tartozó ingóságok felosztásával kapcsolatos határozathozatal esetében) a közjegyző csak az eljárásban részt vevő összes fél hozzájárulásával hozhat határozatot, ellenkező esetben vissza kell adnia az ügyet a bíróságnak. Ha a bíróság a hagyatéki eljárás lefolytatásával közjegyzőt bízott meg, akkor folyamatosan figyelemmel kíséri a munkáját.

A hagyatéki tárgyalás a hagyatéki eljárás fő szakasza. Egy vagy több hagyatéki tárgyalást is lehet tartani.

Hagyatéki tárgyalásra nem kerül sor, ha az elhunyt nem hagyott hátra hagyatékot, vagy az örökhagyó csak ingóságot és azokkal egyenértékű jogokat hagyott hátra, és az öröklésre jogosult személyek közül senki sem kéri hagyatéki eljárást indítását.

A hagyatéki tárgyalásban való részvételre a felek (örökösök, hagyományosok és a hagyaték tekintetében jogot gyakorló egyéb személyek), az örökségre jogos igényt formáló személyek (ha van végrendelet), a végrendeleti végrehajtó (ha kijelölik) és más érdekeltek kapnak idézést. A bíróság vagy a közjegyző a tárgyalásra szóló idézésben értesíti az érdekelteket az eljárás megindításáról, valamint arról, hogy benyújtottak-e hozzá végrendeletet, továbbá felszólítja őket, hogy haladéktalanul nyújtsanak be írásbeli végrendeletet vagy a szóbeli végrendeletet igazoló okiratot, amennyiben az a birtokukban van, és nevezzék meg a szóbeli végrendelet tanúit. Az idézésben kifejezetten felhívja az érdekelteket figyelmét arra, hogy az öröklést visszautasító nyilatkozatot a tárgyaláson szóban, vagy hiteles közokiratban tehetnek az első fokú öröklési határozat meghozataláig, ha pedig nem vesznek részt a tárgyaláson vagy nem tesznek nyilatkozatot, akkor úgy tekintendők, hogy örökösök kívánnak lenni.

A hagyatéki eljárásban a határozathozatal szempontjából lényeges – különösen az örökséghez való joggal, az örökrész mértékével és a hagyományhoz való joggal kapcsolatos – kérdéseket a hagyatéki tárgyaláson kell megvitatni. A bíróság vagy a közjegyző a tárgyalások kimenetele alapján hoz határozatot. A bíróságnak vagy a közjegyzőnek jogában áll az eljárásban részt vevő felek által nem közölt tényeket megállapítani, és a felek által elő nem terjesztett bizonyítékokat bemutatni, ha úgy ítéli meg, hogy e tények és bizonyítékok szükségesek a határozathozatalhoz. A bíróság vagy a közjegyző főszabály szerint azután hoz határozatot a jogokról, hogy lehetővé tette az érdekeltek számára a szükséges nyilatkozattételt. Azon személyek jogait, akik a szabályszerű idézés ellenére sem jelentek meg a tárgyaláson, a bíróság vagy a közjegyző a számára rendelkezésre álló információk alapján mérlegeli, és figyelembe veszi e személyek határozathozatalig kézhez vett írásbeli nyilatkozatait.

Az öröklési nyilatkozat olyan nyilatkozat, amellyel az örökös elfogadja vagy visszautasítja az örökséget. Bárkinek joga van öröklési nyilatkozatot tenni, de senkinek sem kötelező. Az a személy, aki az örökség visszautasításáról nem nyilatkozott, úgy tekintendő, hogy elfogadja az örökséget. Az a személy, aki érvényes nyilatkozatot tett az örökség elfogadásáról, később nem mondhat le az öröklésről. A bíróság vagy a közjegyző senkit sem kötelezhet öröklési nyilatkozat tételére, de az örökös, aki élni kíván ezzel a lehetőséggel, nyilatkozatot tehet szóban a hagyatéki eljárást lefolytató közjegyző, a hagyatéki bíróság vagy bármely más városi bíróság előtt, illetve a hagyatéki bírósághoz vagy a hagyatéki eljárást lefolytató közjegyzőhöz benyújtott hiteles okirat formájában. Az örökség visszautasítását kimondó nyilatkozat tétele esetén a bíróságnak vagy a közjegyzőnek figyelmeztetnie kell az örökösöt e nyilatkozat jogkövetkezményeire, és tájékoztatnia kell arról, hogy az örökséget csak a saját nevében, illetve saját és leszármazói nevében utasíthatja vissza.

A bíróság felfüggeszti a hagyatéki eljárást, és polgári vagy közigazgatási per indítására utasítja a feleket, ha a felek vitatják azokat a tényeket, amelyeken jogaik, a hagyatéki összetétele vagy a hagyomány tárgya alapul. Akinek a jogát a bíróság kevésbé megalapozottnak találja, azt polgári vagy közigazgatási per indítására utasítja. Ha a felek vitatják azokat a tényeket, amelyeken a hagyományhoz fűződő vagy egyéb jog alapul, a bíróság a feleket polgári vagy közigazgatási per indítására utasítja, de nem függeszti fel a hagyatéki eljárást.

A hagyatéki eljárás végén a bíróság vagy a közjegyző határozatot hoz az öröklésről. Mivel a horvát jog szerint az öröklés a törvény erejénél fogva (*ipso iure*) következik be az örökhagyó halálakor, az öröklési határozat deklaratív jellegű. A határozat kimondja, ki vált örökössé az örökhagyó halálakor, és más személyek milyen jogokat szereztek. Az öröklési törvény határozza meg a határozat tartalmi elemeit, amelyek a következők: az örökhagyó vezeték- és utóneve, személyazonosító száma, egyik szülőjének neve, születési ideje, állampolgársága, az elhalálozásakor házas örökhagyók esetében a házasság előtti vezetéknev, a hagyatéki összetétele (az ingatlan megjelölése a tulajdoni lapról származó, bejegyzéshez szükséges adatokkal, az ingóságok, valamint a bíróság által a hagyatéki részének ítélt egyéb jogok), az örökösök vezeték- és utóneve, személyazonosító száma, lakhelye, örökhagyóhoz fűződő kapcsolata, törvényes vagy végrendeleti örökös jogállása, több örökös esetén az egyes örökösök törtszámként kifejezett örökrésze, az örökös jogainak korlátozása vagy megterhelése (az örökös joga feltételhez, időkorláthoz vagy utasítás végrehajtásához kötött-e, és ha igen, más módon is korlátozott vagy megterhelte-e, hogyan, és kinek a javára), a hagyományra vagy a hagyatékból eredő egyéb jogra jogosult személyek vezeték- és utóneve, személyazonosító száma, lakhelye és a jog pontos megjelölése. Az öröklési határozatot minden örökösön és hagyományoson kívül azok a személyek is megkapják, akik az eljárás során jelezték öröklési szándékukat. A határozatot jogerőre emelkedésekor az illetékes adóhatóság is megkapja. Az öröklési határozatban a bíróság vagy a közjegyző előírja, hogy a határozat jogerőre emelkedésekor az ingatlanok nyilvántartásba vételéről szóló törvény értelmében létre kell hozni a szükséges bejegyzéseket az ingatlan-nyilvántartásban, továbbá a bíróságnál, a közjegyzőnél vagy utasításuk alapján harmadik személynél letéti őrzésben lévő ingóságokat át kell adni a felhatalmazott személyeknek.

Az öröklési határozat meghozatala előtt a bíróság vagy a közjegyző a hagyományos kérésére külön határozatot hozhat a hagyományról, amennyiben e hagyományt az örökösök nem vitatják. Ha a hagyatéki összetételét csak részben vitatják, részleges öröklési határozat is hozható az örökösök és a hagyományosok személyének, valamint a hagyatéki nem vitatott részének megállapításához.

A bíróság megbízottjaként a hagyatéki eljárást lefolytató közjegyző által hozott határozat ellen kifogással lehet élni. A kifogást a határozat feleknek való kézbesítésétől számított nyolc napon belül kell benyújtani a közjegyzőhöz, aki köteles azt az ügyirattal együtt haladéktalanul az illetékes városi bírósághoz továbbítani. A kifogásokat egyesbíró bírálja el. A késve benyújtott, hiányos vagy elfogadhatatlan kifogásokat a bíróság elutasítja. A közjegyző határozata ellen tett kifogás mérlegelésekor a bíróság a határozatot egészben vagy részben hatályban tarthatja vagy megsemmisítheti. A határozat (egészének vagy egy részének) megsemmisítése esetén a bíróság maga bírálja el a határozat megsemmisített részével érintett kérdést. A közjegyzői határozat egészének vagy egy részének megsemmisítése ellen fellebbezésnek helye nincs. A kifogásról hozott határozatot kézbesítik a felek és a közjegyző részére.

Az elsőfokú bíróság által a hagyatéki eljárásban hozott határozat ellen az öröklési törvény eltérő rendelkezése hiányában fellebbezéssel lehet élni. A fellebbezés az elsőfokú bíróság határozatának kézbesítésétől számított tizenöt napon belül nyújtható be. A fellebbezés az elsőfokú bírósághoz nyújtható be, amely az időben benyújtott fellebbezést mérlegelve új határozatot hozhat a vitatott határozat módosításáról, feltéve, hogy ezzel nem sérti más személyek határozaton alapuló jogait. Ha az elsőfokú bíróság nem módosítja határozatát, a fellebbezést továbbküldi a másodfokú bíróságnak, függetlenül attól, hogy a fellebbezést a törvényben megadott határidőn belül nyújtották-e be. A másodfokú bíróság főszabályként az időben benyújtott fellebbezésekről hoz határozatot, mindazonáltal a késve benyújtott fellebbezést is elbírálja, ha ezzel nem sérti más személyek vitatott határozaton alapuló jogait. Hatyéki eljárásban rendkívüli jogorvoslatok igénybevételére nincs lehetőség.

7 Hogyan és mikor válik valaki örökössé, illetve hagyományossá?

Az örökhagyó halálakor lehet a törvény erejénél fogva (*ipso iure*) – törvényes vagy végrendeleti – örökössé válni. Az örökös ekkor öröklési jogot szerez, az elhunyt hagyatéka pedig a törvény erejénél fogva átszáll rá, és az örökségévé válik. Az öröklési jog megszerzéséhez nincs szükség az örökség elfogadását kimondó nyilatkozatra. Az az örökös, aki nem kíván öröklőni, jogosult visszautasítani az örökséget mindaddig, amíg az öröklésről elsőfokú határozat nem születik.

A hagyományos az örökhagyó halálakor szerzi meg a hagyományhoz való jogot.

A 6. kérdés alatt ismertettük a hagyatéki eljárást, amelynek keretében megállapítják, kik az örökhagyó örökösösei, mi tartozik a hagyatéka, és a hagyatéki tekintetében milyen egyéb jogok illetik meg az örökösöket, hagyományosokat és egyéb személyeket.

8 Felelős-e az örökös az elhunyt adósságaiért, és ha igen, milyen feltételek mellett?

Azok az örökösök, akik nem utasították vissza az örökséget, egyetemlegesen, örökrészüik erejéig felelnek az örökhagyó adósságaiért.

9 Milyen dokumentumokat és/vagy információkat kell benyújtani rendszerint az ingatlan bejegyzéséhez?

Az ingatlan-nyilvántartásba való bejegyzéshez az alábbi okiratokat kell benyújtani az ingatlan helye szerint illetékes városi bíróság ingatlan-nyilvántartási hivatalához:

bejegyzési kérelem;

a jogcím megszerzésének alapjául szolgáló okirat (a jogcím megszerzésének jogalapja, amely lehet adásvételi szerződés, ajándékozási szerződés, eltartási szerződés, öröklési határozat stb.) eredeti példánya vagy hiteles másolata;

a jogcím kedvezményezettjének állampolgárságát igazoló okirat (állampolgársági bizonyítvány, az útlevel hiteles másolata stb.) vagy a jogi személy jogállását igazoló okirat (cégkivonat), ha a kedvezményezett külföldi jogi személy;

az ügyvédi meghatalmazás eredeti és másolati példánya, ha a kérelmezőt ügyvéd képviseli;

ha a kérelmező nem bízott meg ügyvédet a képviselőjével, és külföldön tartózkodik, akkor köteles horvát illetőségű ügyvédet megbízni az okiratok átvételével;

a bírósági illetékekről szóló törvény (NN 74/95., 57/96., 137/02., 26/03., 125/11., 112/12. és 157/13. sz.) 16. szakasza szerinti 200,00 kuna bírósági illeték, valamint 15. szakasza szerinti 50,00 kuna illeték megfizetéséről szóló igazolás.

9.1 Kötelező vagy megkeresés alapján kötelező-e a hagyatéki gondnok kijelölése? Ha igen, milyen lépéseket kell tenni?

A horvát jog nem teszi kötelezővé hagyatéki gondnokot kijelölését. Ennek oka, hogy a hagyatéki a törvény erejénél fogva az öröklés megnyílásakor (az örökhagyó halálakor vagy holtta nyilvánításakor) átszáll az örökösökre.

A horvát jog szerint azonban a hagyatéki bíróság különleges esetekben ideiglenes hagyatéki gondnokot jelöl ki. Erre akkor kerül sor, ha az örökösök személye vagy tartózkodási helye ismeretlen, nem lehet felvenni velük a kapcsolatot, vagy ezt egyéb helyzet teszi szükségessé. Az ideiglenes hagyatéki gondnok pert indíthat, perelhető, követelést érvényesíthet vagy tartozást rendezhet az örökösök nevében, és képviselheti az örökösöket. A bíróság szükség esetén különleges jogokat és kötelezettségeket ír elő a hagyatéki gondnok számára. A bíróság az örökösök vagyontól az örökösök hitelezőinek kérésére különválasztott hagyaték tekintetében is kinevezhet gondnokot.

9.2 Ki jogosult végrehajtani az elhunyt végintézkedését és/vagy kezelni a hagyatékot?

A hagyatékot az örökösök kezelik, kivéve, ha végrendeleti végrehajtó vagy hagyatéki gondnok kap megbízást erre a feladatra.

A végrendelettel végrendeletében egy vagy több végrendeleti végrehajtót is kijelölhet. A végrendeleti végrehajtóként kijelölt személy nem köteles vállalni a feladatot. A végrendeleti végrehajtó feladatait a végrendelettel határozza meg a végrendeletben. A végrendelettel kifejezett utasításainak hiányában a végrendeleti végrehajtó feladatai különösen az alábbiakra terjednek ki:

a hagyaték gondozása és a megőrzéséhez szükséges intézkedések megtétele az örökösök nevében és javára;

a hagyaték kezelése;

a tartozások megfizetéséhez és a hagyományok kiadásához szükséges intézkedések megtétele az örökösök nevében és javára.

Ennek keretében a végrendeleti végrehajtónak minden tekintetben gondoskodnia kell arról, hogy a végrendeletet a végrendelettel kijelölt végrehajtó megfelelően hajtsa végre.

9.3 Mik a gondnok jogai?

A horvát jog értelmében főszabályként nem jelölnek ki hagyatéki gondnokot. Ennek oka, hogy a hagyaték a törvény erejénél fogva az öröklés megnyílásakor (az örökösök halálakor vagy holtá nyilvánításakor) átszáll az örökösökre. A teljes örökséget az örökös kezeli, és ő rendelkezik vele. Több örökös esetén az egyes örökösöknek jutó örökrész megállapításáig az örökösök tulajdonostársaként kezelik a teljes örökséget, és rendelkeznek vele, kivéve, ha végrendeleti végrehajtó vagy hagyatéki gondnok kap megbízást erre a feladatra.

Miután jogerős öröklési határozat megállapítja az egyes örökösöknek jutó örökrészt, az addig közös tulajdonban lévő vagyontárgyakat a hagyaték felosztásáig az örökösök kezelik, és a hagyatéki vagyontörvények általános rendelkezésére és e vagyonnal való rendelkezésre vonatkozó szabályok szerint rendelkeznek velük, kivéve, ha végrendeleti végrehajtó vagy hagyatéki gondnok kap megbízást erre a feladatra.

10 Milyen dokumentumokat állítanak ki rendszerint a hagyatéki eljárás során vagy azt követően a tagállami jog szerint a kedvezményezettek jogállásának és jogainak bizonyítására? Rendelkeznek ezek bizonyító erővel?

Végrendeleti végrehajtó kijelölése esetén a bíróság az eljárás során a végrehajtó kérésére haladéktalanul igazolást állít ki a végrehajtói hatáskörrel és jogosítványokról, és utasítást ad arra, hogy a végrehajtó nyilatkozatait úgy kell tekinteni, mintha azok az örökösök nyilatkozatai lennének. Azok, akik a magán bírósági igazolással végrendeleti végrehajtóként azonosító személy nyilatkozatai szerint, jóhiszeműen járnak el, nem tartoznak felelősséggel az örökös által elszedett károkért. Ha a bíróság felmenti a végrendeleti végrehajtót, akkor a végrehajtó köteles haladéktalanul visszaszolgáltatni a bíróságnak a végrehajtói hatáskör és jogosítványok igazolását, ellenkező esetben felelős lesz az abból eredő károkért.

A hagyatéki eljárás végén öröklési határozat születik. E határozat megállapítja, ki vált örökössé az örökösök halálakor, más személyek pedig milyen jogokat szereztek. Mivel a horvát jogban *ipso iure* öröklés érvényes, az örökös személyének megállapítása nem az öröklési jog megszerzése érdekében történik (erre az örökösök halálakor már sor került), hanem kizárólag az örökséggel keletkezett jogok gyakorlásának és kötelezettségek teljesítésének előmozdítását szolgálja.

A jogerős öröklési határozat joghatása, hogy meghatározza a hagyaték összetételét, az örökösök örökségének személyét, az őt illető örökrész mértékét, továbbá az öröklési jog korlátait vagy terheit, valamint a hagyományhoz való jogokat.

Az a személy, akit az öröklési törvény értelmében nem köt az öröklési határozat jogereje, úgy támadhatja meg a jogerős öröklési határozat rendelkezéseit, hogy polgári pert indít azon személyek ellen, akiknek előnye származik abból az öröklésből, amelynek helytállóságát vitatja.

A jogerős öröklési határozat nem kötelező azokra a személyekre nézve, akik jogot formálnak valamely, a hagyaték részének minősülő vagyontárgyra, feltéve, hogy e személyek nem vettek részt félként a hagyatéki tárgyalásban, és arra személyre szóló idézést sem kaptak. A határozat azokra a személyekre nézve sem kötelező, akik azt állítják, hogy az örökösök halála miatt a végrendelet vagy a törvény alapján örökség vagy hagyomány illeti meg őket, feltéve, hogy e személyek nem vettek részt félként a hagyatéki tárgyalásban, és arra személyre szóló idézést sem kaptak.

Kivételes esetben azokat a személyeket, akik félként részt vettek a hagyatéki tárgyalásban, vagy arra idézést kaptak, nem köti a jogerős öröklési határozat azon jogok tekintetében, amelyeket az utólag megtalált végrendelet keletkeztet, vagy (utasításra megindított) polgári vagy közigazgatási eljárás keretében állapított meg az öröklési határozat jogerőre emelkedését követően, feltéve, hogy teljesültek azok az előfeltételek, amelyek alapján polgári per útján lehet követelni az eljárás megismétlését.

Utolsó frissítés: 18/03/2019

Ennek a lapnak a különböző nyelvi változatait az Európai Igazságügyi Hálózat tagállami kapcsolattartói tartják fenn. Az Európai Bizottság szolgálata készíti el a fordításokat a többi nyelvre. Előfordulhat, hogy az eredeti dokumentumon az illetékes tagállami hatóság által végzett változtatásokat a fordítások még nem tükrözik. Sem az Európai Igazságügyi Hálózat, sem a Bizottság nem vállal semmilyen felelősséget, illetve kötelezettséget az e dokumentumban közzétett vagy hivatkozott információk és adatok tekintetében. Az ezen oldalról felelős tagállam szerzői jogi szabályait a Jogi nyilatkozatban tekintheti meg.